

zich zal bevinden, dreigt gevaar. Men pleegt voor gehuurde weelde weinig zorg te dragen! Men denke aan de hôtels in Berlijn, waar in den laatsten tijd tal van teringlijders verblijf gehouden hebben, en aan de wagon-lits, die de lijders naar het zuiden vervoeren.

Niet het minst dient de aandacht gevestigd te worden op die plaatsen, waar longlijders verlichting zoeken voor hunne kwaal, maar waar ook vele herstellenden en zwakken, aangetrokken door het zachte, gelijkmatige klimaat nieuwe krachten hopen op te doen. Hoe dikwijls zal het gebeurd zijn, dat zij een kamer bewoonden, waar juist een teringlijder gedurende maanden de geheele omgeving had besmet, en van de plaats, waar zij dachten nieuwe krachten te verzamelen, met de kiem van een onherstelbare ziekte huiswaarts keerden. Men verzuime vooral daar niet zulke verblijven behoorlijk te reinigen en te ontsmetten.

Het is bekend, dat een groot percentage van gevangenen en krankzinnigen aan tering sterven. Tot nu toe werd dit alleen geweten aan deprimeerende gemoedsinvloeden en ongunstige levensvoorwaarden. Maar in het licht der kennis, die wij thans bezitten, blijkt dit voornamelijk op gansch andere gronden te berusten. Waar toch eenmaal een lijder zijn eng verblijf heeft besmet, daar zal, dank zij het groote weerstandsvermogen der tubercelbacillen, zijn opvolger niet licht vrijloopen en op zijn beurt er toe bijdragen den treurigen toestand te bestendigen.

Ten slotte nog een kort woord over de erfelijkheid van de tering. Men heeft tot nu toe deze stelling als een axioma aangenomen en het zou bijna te driest schijnen hieraan ook maar een oogenblik te twijfelen. Intusschen mag het niet worden ontkend, dat in een zeer groot aantal gevallen, waarbij kinderen de kwaal hunner ouders vertoonden, dit te wijten was aan directe infectie in het ouderlijk huis. Want, om een uitspraak van Koch aan te halen, lang kan tuberculose bestaan zonder dat hiervan ook maar het geringste symptoom blijk geeft. Als eenmaal de noodlottige kwaal tot ontwikkeling komt, heeft het kwaad reeds jaren lang bestaan en is de plaats, waar de infectie plaats greep, met geen mogelijkheid meer aan te wijzen.

Moge ieder in zijn kring medewerken tot de verspreiding van de kennis dezer verhoudingen, en wie gelegenheid heeft zijn invloed te doen gelden, opdat maatregelen als hier zijn aangegeven worden genomen, hij sla de handen aan den arbeid. Het is een gezegende taak; de uitslag zal niet achterwege blijven.
